

להיות ברוך הוי' כו' מן העולם ועד העולם כו' (במהלים ססי קי):
 (ה) וְגַם כִּי הִנֵּה הַתּוֹרָה מִתְחַלֵּת בְּבִיטָה לְפִי שֶׁהוּא סִמֵּן בְּרַכָּה וְעַמִּישׁ
 מִזֶּה בִּזְחֵא ר"פ ויגש (דריה ע"ב), ואע"פ שהאליף הוא
 אותיות פלא שלמעלה מבחינת בי"ת אך הוא בבחי' פלא והעלם, וגם
 כי שם הוא כחשכה כאורה כו' וכמ"ש בד"ה בשלח פרעה בענין כמה
 ארך אפים כו' ואיתא ברבות ר"פ בראשית כי דורות היה האליף
 קורא תגר כו' למחר אני בא ליתן תורה ואיני פותח אלא כך שנאמר
 אנכי כו', והיינו כי ע"י שניתנה תורה אזי יוכל להיות גילוי ההעלם
 וגם אז נמשך אנכי להיות הוי' אלקיך כו' ולכן ניתנה בהר סיני
 שירדה שנהא על הרע עמ"ש סד"ה מצה זו בענין בעבור זה כו'
 ועמ"ש בד"ה להבין ענין הברכות בפ"י פותח בברוך כו', וזהו ראה אנכי
 נותן לפניכם היום הברכה היינו שמבחי' אלף דאנכי שלמעלה ממדרגת
 הבי"ת נמשך היום הברכה לפניכם כו' והיינו ע"ד מ"ש בזה"א ויצא
 (קניח ב') ע"פ ברוך הוי' כו' מן העולם ועד העולם מעלמא דאתכסיא
 לעלמא דאתגליא דהיינו ע"ד מ"ש לפני יג"מ ויקרא הוי' הוי' דהיינו
 לחבר ולהמשיך שם הוי' שלמעלה מהשתלשלות שהוא ע"ק בשם הוי'
 שבסדר השתלשלות והתהוות העולמות וכמ"ש מזה סד"ה וירא ישראל
 את ה' הגדולה. וזהו ענין שמיה רבא מברך כו' וזהו למעלה
 ממדרגת הברכה מה שנברא העולם באות בי"ת שהוא הברכה משם
 הוי' שבהשתלשלות העולמות כו'. אבל על ברכה והמשכה זו דבחי'
 הוי' ה' מן העולם ועד העולם על זה נאמר ראה אנכי מי שאנכי
 נותן לפניכם היום דוקא ע"י מתן תורה ברכה כו'. ולהמשיך ברכה זו
 זהו ע"י אשר תשמעו אל מצות הוי' כנ"ל וע"ד מארז"ל היום אם בקולו
 תשמעו. עמ"ש מזה בד"ה ביום השמיע'צ, והקללה אם לא תשמעו הוא
 רק להעביר רוח החיצונים והטומאה של היצו"ר בכדי שיתקיים
 הברכה הנ"ל כמ"ש מזה בד"ה אלה החוקים והמשפטים בפ' בחקתי.
 וז"ש גבי ברכה אשר תשמעו ולא אם תשמעו כמ"ש גבי והקללה אם.
 כי הברכה אינה בספק כי בין כך ובין כך הסוף שיקיים הברכה וזהו
 ויברך דוד את ה' ר"ת ודאי. הודאי שמו כן תהלתו עיין מ"ש מזה
 במא"א את וא"ו ס"ו:

אחרי ה' אלהיכם תלכו ואותו תיראו וגו'. פרט הכתוב ששה
 דברים בעבודת ה'. תלכו. תיראו. תשמרו. ובקולו תשמעו.
 ואותו תעבדו. ובו תדבקו. הנה מה כתיב לעיל מיניה כי מנסה
 ה' אלהיכם אתכם לדעת וגו'. ולהבין מהו כי מנסה וגו'. הענין
 כי הנה הנשמה קודם ירידתה בעולם הזה היתה עומדת בעולם
 העליון. וכמ"ש חי ה' אשר עמדתו לפניו ושם היה אצלה גילוי אלהותו
 ית', ואח"כ ירדה בסתר המדרגות בעוה"ז השפל להיות בהסתר פנים
 וריחוק מקום מאור ה' ותכלית ירידתה היא בשביל הנסיונות שבאין
 להאדם שהם מהסתר פנים והסתלקות חיות השפע במניעת בריאת
 הגוף או מניעת ממון כדי להסתיר על אור וחיות ה' וקדושתו ית' ולהיות
 מונע מבית ומבחוץ לאדם שבא להתקרב לה' ולעבודתו ית' כי דרך
 רשעים צלחה. וזהו וכא האות והמופת לאמר נלכה כו'. כלומר ששם
 גילוי האות והמופת והגבהת קרנם בהגדלה וריכוז החיות ולכן אומרים
 ידינו דוקא רמה וגו' ומגביהין כנשר קנם וצריך האדם התגברות יתירה
 לעמוד בנסיון שלא לחוש לשום מניעה ח"ו. ובשביל כך באין לו הנסיונות
 כדי שיתגבר עליהם כדי שש"י כן יבוא למעלה ומדרגת לדעת דהיינו
 שיהא אצלו בחי' דעת והשגה והרגשה בו ית' בבחי' ראייה והשגה
 שהדעת הוא נמשך מבחי' ראייה כדכתיב אתה הראת לדעת שהוא
 בחי' ומבשרי אחזה אחזה ממש. (ובזה יובן פסוק כי מנסה כו' אתכם

הוא כמ"ש במ"א ע"פ ושמנה נסיכי אדם. וביאור ענין ראה אנכי
 נותן כו' הנה במ"א נת' בענין ההפרש בין ברכה לתפלה שהברכה
 היא גילוי השרש שבהעלם שיתברך ויהיה נמשך לידי גילוי ולא המשכה
 חדשה לגמרי. וזהו ההפרש בין ברכה לתפלה וזהו איש אשר כברכתו
 ברך אותם ולכן אמר ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו כי שרשו נעלה
 יותר וזהו שבשביל שעלו במחשבה לזאת דייקא תוכל להמשיך אליכם
 בחי' ברכה כו'. (ועמ"ש ע"פ ואלה המשפטים בפ"י כי תקנה עבד עברי)
 להמשיך בהם בחי' הדעת משרשן כו' ע"ש והנה מבואר לעיל שההפרש
 בין ברכה להודאה שברכה היא בחי' ראייה וזהו ראה אנכי נותן לפניכם
 היום ברכה. שש"י שאנכי נותן לפניכם ברכה עי"ן ראה בחי' ראייה שהוא
 בחי' ביטול דח"ע כו' ועי"ן בענין אנכי נותן כו' ברכה ע"ד מ"ש
 סד"ה האוינו השמים בענין הברכה ויתן לך האלקים מטל השמים כו':

קיצור

(א) **בשעת** קבלת התורה דכתיב פב"פ דבר הוי' עמכם נמשך
 לכל אחד בחינת הוי' בבחינת פנים בהנשמה (עמ"ש
 בד"ה זכור ושמור, שהנשמות שרשן מבחינת גרמוהי וע"י התורה
 מתעלים בבחי' חייהי וזהו שאזי נמשך בהם בחינת הוי'. והיינו ע"י
 דבור אנכי בחינת איהו ממש ועמ"ש ע"פ וארא כו' ושמי הוי"ה לא
 נודעתי להם כ"א זהו נמשך על ידי מתן תורה) בחינת היי"ד דשם
 הוא החכמה שהיא בחינת ביטול שלמעלה מהבינה והדעת כמ"ש
 בסש"ב ס"פ י"ח ונק' משכיל לאיתן וזה כפי' הפרדס ערך משכיל
 וערך איתן זח"ב משפטים (ק"י סע"א) (ועמ"ש בד"ה מצה זו ובד"ה מי מנה
 בענין הכחינה הריבועית דרובע ישראל) ובחי' ה"א עילאה היא בחי' בינה
 התבוננות (עמ"ש סד"ה ביום השמיני עצרת), וב' בחי' אלו נקרא נקודה
 בהיכליה ונקרא תרין ריעין, ועמ"ש מענין יי"ד של שם בבה"ז פ' אחרי
 ע"פ המאמר שם (דע"ט ע"ב) הביאו עלי כפרה:
 (ב) **ובחינת** וא"ו הוא ההמשכה מחו"ב לששה מדות שבלב ונק'
 נחל איתן עיין בפרדס ערך נחל ובמא"א את גרין
 סכ"ו ואח"כ ה' אחרונה היא מחודומ"ע של התורה. וזהו נר דלוק על
 ראשו (ועמ"ש בד"ה כי אתה נרי הוי"ה) ומלמד' אותו כו' (ועמ"ש ע"פ
 וכל בניך למורי הוי' ויעין במא"א את למיד סע"ף כ"ט):

(ג) **אך** ענין שאין השם שלם היינו שאין נמשך בחי' נחל איתן לתוך
 המדות ומחודומ"ע וכענין מ"ש בזה"א (ד"י ע"ב) ע"פ ונהר יחרב
 ויבש וע' בפ' שמות (ד"ט ע"ב). וצ"ל ומלתם את ערלת לבבכם שע"י
 אח"כ ואל ה' את לבבך גם מילה היינו מל י"ה והנה את לבבך ואת לבב
 זרעך ר"ת אלול כי הם ימי רצון עמ"ש בד"ה אני לדודי:
 (ד) **וזהו** שאנו מתפללים יהא שמיה רבא מברך פ"י שם י"ה יהיה
 רבא שיהיה נמשך בבחי' ר"ה. וכן פ"י בזה"ב תרומה
 (קס"ה ע"ב) ע"פ סלו לרוכב בערבות ב"ה שמו. וע"ש בהרמ"ז ומ"ש
 מזה בביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים. והמשכה זו היינו ע"י
 מחשבה ודבור של התורה ומעשה המצות וזהו את הברכה שיהיה שם
 י"ה מברך זהו על ידי אשר תשמעו אל מצות הוי"ה עמ"ש ע"פ ועתה
 יגדל נא כח אד'. ומ"ש סד"ה טובה הארץ מאד מאד. וסד"ה מי
 מנה. וגם כי מל"ת שרשם ב"ה ומ"ע ב"ה כמ"ש בד"ה אלה פקודי
 המשכן. ועיין מענין ברכה בזה"ב בשלח (ס"א ע"ב) ובמא"א את בי"ת
 (סל"ה וי"ט). והיינו שעיקר הברכה הוא המשכת אור הסוכ"ע בחי'
 ע"ק בממכ"ע והיינו ענין שיהיה השם שלם. עיין זח"ב ס"פ תרומה
 (קע"ה ב') ובפ' וישלח (קס"ו ב'). ועמ"ש מענין וברכת את ה' סד"ה
 ואכלת ושבעת. ולכן הכה הזה להמשיך הברכה זהו ע"י דבור אנכי
 שעל ידי זה נמשך בכל אחד שם הוי' שעל ידי זה הוא המשכת הברכה

ית' כביכול אינו בגדר השתלשלות והתלבשות כלל. ולכן נקרא הבריאה יש מאין דהיינו מבחי' שהוא כאין ואפס וכלא חשיב שאינה מבחי' עצמותו ומהותו ית' כלל רק בחי' זו והארה ממנו ית' והוא בחי' ומדת מלכותו ית' וכמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים שע"י שעלה במחשבתו ית' אלא אמלך כו' שבחי' מלוכה הוא רק בחי' שם שהיא התפשטות לזולתו להיות שמו נקרא מלך עליהם שאין זה אלא זיו כו'. וזהו ענין אחרי ה' בחי' אחוריים ומהו נמשך תלכו היא בחי' אהבה שנק' בשם הליכה כמ"ש הלך ונסוע הנגבה שכאשר יתבונן ויעמיק בשכלו ותבונתו מקרב איש ולב עמוק שכל השתלשלות העולמות אינן אלא זיו כו' ממילא יומשך לאהבת ה' לבדו וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' (ועמ"ש בפ' וארא בפ' וידבר אלקים וגו' אני הוי'. שעל ידי ההתבוננות בגדולת א"ס ב"ה והתפשטותו בנבראים שזהו בחי' שם אלקים מזה ישוב לאהבה את הוי' דלית מחשבתו תפיסא ביה כו'. וזהו פ' אחרי הוי' תלכו דבחי' גדולת א"ס ב"ה והתפשטותו בנבראים נק' אחרי הוי' בחינת מלכותו ית' ומהו יומשך ההליכה לאהבת ה' לבדו כו'). ולהיות בחי' הליכה באהבה זו ממדרגה למדרגה דכמה דרגין על דרגין עד אין חקר ואהבה זו היא גדולה ונפלאה לאין קץ ותכלית להתענג על ה' ממש תענוג נפלא לאין קץ מאחר שבאמת כל העולמות אינן אלא זיו כו' וכתוב הודו על ארץ ושמים וירם קרן לעמו כו' לבני ישראל עם קרובו שהם קרוביו ממש כי חלק ה' ממש עמו. ואי לזאת מה מאד תהיה שמחת הנפש גדולה לאלהים ואהבה בתענוגים. ועל זה נאמר עבדו את ה' בשמחה היא שמחת הנפש המשכלת ומתבוננת בה' חיי החיים ברוך הוא ואמרו רז"ל יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העוה"ב לפי שחיי עולם הבא אינן אלא זיו ממנו ית' כו'. מה שאין כן תשובה ומעשים טובים שענין תשובה הוא להשיב את הנפש ולדבקה בו יתברך מקורא ושרשא דכולא. וזהו ג"כ מ"ש בשמחה ובטוב לבב מרוב כל דהיינו יותר מעולם הבא שנק' יום שכולו ארוך כו' (ועמ"ש בפ' וארא ע"פ לכן אמור לבני י"ע"פ ובבואה לפני המלך במגלת אסתר):

ב ואותו תיראו. הוא בחינת שוב כי תלכו הוא בחי' רצוא הלך ונסוע ממדרגה למדרגה באהבה כו' והשוב הוא להיות תיראו יראה בושת היא יראה פנימית מפני גדולת א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו דלית מחשבה תפיסא ב"י וכל נהוראין מתחשכאן קמיה כו'. כי אית יראה ואית יראה יראה חיצונית היא מפני התפשטות גדולת מלכותו ית' כמורא מלך בשר ודם מפני התפשטות גדולת מלכותו על ריבוי עם ומדינות מלכותו כו'. וכך כתיב אלף אלפין ישמשוניה כו'. וע"ד זה תקנו ברכת יוצר אור ששם נאמרה ונשנית יראה זו יוצר משרתים ואשר משרתיו כולם עומדים כו' ומשמיעים ביראה כו' כולם כאחד עונים באימה ואומרים ביראה כו' והאופנים וחיות הקודש ברעש גדול כו' שמוזה מקבלים ישראל ג"כ בחי' יראה זו. כמשל הרואה שרים משתחווים לפני המלך כו' וכמ"ש במ"א. והנה יראה זו קודמת לאהבה שע"י שמקבלים יראה זו נמשכה מדרגת האהבה האמורה באהבת עולם אהבתנו כו' ויחד לבכנו לאהבה כו' הבוחר בעמו ישראל באהבה עד שבק"ש נמשכה מדת האהבה העליונה לקיים ואהבת את ה' אלהיך כו' ועל בחינת יראה ואהבה זו נאמר אכלתי יערי עם דבשי יער הוא שבו כל עץ ועצי שטים עומדים הם המלאכים שרפים עומדים. וזהו בברכת יוצר אור ששם נאמר ענין המלאכים שעומדים ומשמיעים ביראה והאופנים ברעש גדול כו'. ודבשי היינו מתיקות ותענוג היא האהבה בתענוגים שנמשכה בקיש ואהבת בכל לבך שגם תוכיות הלב שהיא בהעלם והסתר האהבה המסותרת יהיה גם תוכו רצון אהבה בהתגלות. ובכל נפשך כל כחות הנפש מחשבה במחשבה כו' ובכל מאדך בלי שיעור והפסק שהאהבה בתענוגים

לדעת כו' (דאין פ' הפסוק לדעת הישכם אוהבים כו' שיהיה הקב"ה יודע כו' דאטו לנסיון הוא צריך כדי לדעת והלא הכל גלוי לפני ית' ויודע בראש מה שיהיה בסוף ומה שיבחר האדם. ועיין במדרש רבה פ' וירא ר"פ נ"ד והרמב"ן בפ' החומש ס"פ וירא פ' שהנסיון הוא כדי להיות לאדם שכר מעשה טוב ולא שכר לב טוב לבד ועיין בזהו וירא (קצו ע"ב) וצ"ל דא"כ מהו פ' כי מנסה כו' לדעת כו'. ולפמ"ש א"ש דפ' לדעת היינו שע"י יומשך בחי' הדעת בנפש האדם). דהיינו כמו שמרגיש את נפשו כאלו רואה שהיא היא המחיה את הגוף ובלעדה אין לגוף קיום וחיות כו'. כך יהא מורגש אצלו כי הוא ית' חיי החיים כאלו רואה כו'. והטעם שהנסיונות מביאין את האדם לידי דעת כי הנה הנסיונות הגם שירדו בהסתר פנים להיות מסתירים על חיות ה' וקדושתו ית' הנה מוסתר בהם חיות אלהי כענין ה' אמר לו קלל כו' וכמאמר רז"ל גלו לבבל שכינה עמהם שהיא היא המסתרת ומתלבשת בשר של בבל להיות הוא המושל ולהיות ישראל נתונים תחתיו. והנה החיות אלהי שירד מטה מטה בהעלם והסתר פנים יסודתו בהררי קדש ממקום גבוה מאד נעלה ממדרגות עליונות דקדושה כנודע ממשל נפילת החומה כו' אלא שנפל וירד מטה מטה בסתר המדרגות וכשעומד האדם בנסיון ומתגבר נגד כל מונע אזי קורע כל המסכים המסתירים ומעלימים אור וחיות ה' ונמצא שיוצא אור וחיות ה' מהעלם אל הגילוי ונמשך גילוי זה בנפשו להמשיך לה בחי' דעת והתגלות אלקותו ית', וכמו מוצא פ' ה' שבמאכל שממיה את האדם לפי ששרשו מאד נעלה כו' כמ"ש במ"א (אלא שזה הניצוץ המוסתר בהנסיון שרשו גבוה ונעלה יותר מהניצוץ שבמאכל שהרי נפל למטה יותר כו' וכנודע מענין פני אריה ופני שור כו'. וזהו אחרי ה' תלכו והוא ע"ד מ"ש משכני אחריו נרוצה. פ' אחריו דייקא בחינת אחוריים שהוא כמ"ש ואנכי הסתר אסתיר פני, כמו האב המסתיר א"ע מבנו בכדי שהבן ירדוף אחריו ויתגלה חכמת הבן ודעתו החזקה שיכין שההסתר אינו אמיתי אלא רק בכדי שיבקשנו בחפש מחופש ואז ימצאנו וישמחו שניהם וזהו משכני להיות אחריו נרוצה. ועי"ז אח"כ נגילה ונשמחה כך שמבחי' אב"א יבוא לבחי' פנים בפנים כו' ועמ"ש בפ' תצוה בד"ה זכור את כו' ועיין בחז"ג ויקרא דף כ' תחלת ע"ב). אך להיות גילוי הדעת באדם היינו כאשר תתבונן נפש השכלית בגדולת א"ס ב"ה כל חד לפום שיעורא דיליה וכמרו"ל אם אין בינה אין דעת שע"י התבוננות נעשה הרחבת הדעת להגדיל האהבה המוסתרת בלב שהיא בהעלם בבחינת נקודה חדא ועל ידי ההתבוננות נגדלת ונתרבה האהבה ויוצאת מהעלם אל הגילוי כו'. וענין התבוננות זו שגורמת הגדלת אהבה זו היא מבוארת בפסוק אחרי ה' אלהיכם תלכו. כי הנה ביאור ענין אחרי וביאור ענין תלכו הוא על פי מה שנודע מאמר המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית שבכל יום מתחדש חידוש הבריאה מאין ליש וכמו שהיתה תחלת הבריאה בשי"ב מאין ליש ממש. כמ"כ עתה מתחדשת הבריאה יש מאין ממש כו'. ולהבין ענין יש מאין והלא כתיב כי ממך הכל וכולא קמיה כלא חשיב כו' שכל מה שלמטה מטה הוא כלא וכאין כו' ולמה נק' הבריאה בשם יש מאין והלא נהפוך הוא. אך על זה אמר דוד המלך עליו השלום כי עמך מקור חיים באורך נראה אור שהאמת הוא שמקור החיים הוא עמך כי ממך הכל ומ"מ נק' יש מאין כי באורך נראה אור. פ' באור וזיו בעלמא כמשל זיו השמש מהשמש שאינו מערך מהותו כלל כך השתלשלות והתהוות כל העולמות הם רק בחי' הארה והארה דהארה כו' באורך הם עולמות עליונים נראה אור הם עולמות תחתונים שהם הארה דהארה כו' (ע' באג"ק ד"ה איתו וחיה). ולכן אמר כי עמך ולא אמר כי אתה דהוה משמע שאתה בעצמך כביכול הוא המתלבש כו'. אבל כי עמך פ' שמקור חיים הוא בטל וטפל עמך שנמשך מבחי' זיו בלבד כי מהותו ועצמותו

אאלפך בינה בחינת עץ החיים כנ"ל. ויובן זה עוד ממ"ש ע"פ והיה מספר בני" בענין פקדת הארץ ותשוקקה דקאי על המצות שע"י נעשה הנפש שוקקה כמים הפנים כו' אך התורה היא בחי' עד יערה עלינו רוח ממרום שלמעלה מבחי' מים שהם המצות כו' ע"ש ועיין ברע"מ פ' צו (דכ"ח ע"ב) מענין ואין עבירה מכבה תורה ובהרמ"ז (שם). כי מקור התורה ושרשה היא הגבה למעלה מקורא ושרשא דכולא מבחי' י"ג מדה"ר הנמשכות בחדש אלול כי אז הוא זמן ועת רצון למעלה, ובכל השנה ממשיכים י"ג מדה"ר על ידי התורה כי מקור התורה תרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן בגימט' תר"ך הם תר"ך עמודי אור מקורות הרחמים והסליחות ושם נושא עון ופושע ולכן אין עבירה מכבה תורה לפי שנמשך מבחי' נושא עון כו' (וזהו הרועה בשושנים שהם י"ג מדה"ר ואמרו בזהר שמות דף עשרים ע"ב באותן ששונים בתורה כו'. ויובן זה ממ"ש במ"א ע"פ ואתחנן שהתורה הוא המשכת אתעדל"ע מבחינה שאין אתעדל"ת מגעת שם וזהו ענין ואתחנן מתנת חנם חנם בלא מצות וגם ואתחנן בחינת חנון ורחום הוי' שזהו בחי' י"ג מדה"ר כו' ע"ש. הרי מכו' מבואר איך שיך המשכת י"ג מדה"ר ע"י התורה ועמ"ש עוד מענין תורה ומצות בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע גבי שבורעות). וזהו ובקולו תשמעו כי כל קול הוא ענין המשכה מלמעלה למטה כך התורה הנה נמשכה מלמעלה ממקום גבוה מאד ע"י תנאים ואמוראים מארי מתניתין וגמרא והלכה זו שנאמרה מפי בית שמאי ובית הלל היא דבר ה' עצמו וכמ"ש ודברי אשר שמתי בפ"ך דברי ממש וזהו ובקולו ממש תשמעו כי כל היושב ושונה הקב"ה יושב ושונה כנגדו רק אתם תשמעו כענין שמע השמע לאונך מה שאתה מוציא מפיך, פ"י שאתה הוא בחי' תורה שבעל פה שהיא היא הדבר ה' המדברת בפ"י. ואותו תעבודו פ"י תעבודו להיות בחי' עבד וכמ"ש עבדו את ה' בשמחה כי צריך להיות בנ' בחינות בחי' בן ובחי' עבד. בחי' בן הוא האהבה ושמחת הנפש להיות תלכו ממדרגה למדרגה. ובחי' עבד הוא לעבוד כמו העבד שהוא עובד את אדונו שאין כונתו רק לעבוד את אדונו למלאות רצונו הגם שלא יהיה לו שום טעם והשגה בעבודתו וגם אינו יודע טיב העבודה ומהותה שיהיה לו חפץ ותשוקה מצד העבודה עצמה אעפ"כ הרי הוא עובד בלב שלם מחמת שמקבל עליו עול רבו לעבדו בכל כחו, כך צריך כל אדם לקבל עליו עול מלכות שמים ולקיים מצותיו ית' מחמת כי כן צוה לו המלך כו', הגם כי מצות צריכות כוונה וכוונתה היא השמחה באהבת ה' כמים הפנים מפני שבה ועל ידה נמשך רצון העליון אשר קדשנו במצותיו, מ"מ צריך להיות ג"כ בחי' עבודה כי הגם שעבודה זו היא מדרגה התחתונה שבנפש נגד השמחה באהבת ה' מ"מ הרי יש בה מעלה אחרת מצד ההכנעה והביטול כו' וכמ"ש במ"א, שזהו שהוכיח שמואל את שאול הלא שמוע מזבח טוב וגו' (ועמ"ש עוד מענין מעלת בחינת עבודה זו דבחינת עבד בפ' שלח ע"פ ועתה יגדל נא כו'). וגם הנה ע"י וכו' תדבקו ל' רבים כי יש בנפש ג' בחי' נפש רוח ונשמה שהם מחשבה דבור ומעשה. ומעשה הוא בחי' עבד בחי' עשיה וצריך האדם לאכלל דבור בדבור ומחשבה במחשבה כו' והנה התקשרות המחשבה היא בדביקות הנפש ושמחתה באלהים חיים, אך המעשה שהיא מדרגה אחרונה וצריכה ג"כ לעלות ולהתקשר בה' אין התקשרותה אלא ע"י בחי' עבד שהוא בחינת עשי', וגם למי שאין יד שכלו ותבונתו מגעת להוליד מהם אהבה עזה בבחינת תלכו תהיה זאת עבודתו עבודה תמה לעבוד עבודת עבד. ועי' וכו' תדבקו כתיב בתוספת נ"ן כי הנו"ן פשוטה יש לה רגל ארוכה ומשוכה למטה לרמו שתתפשט ותומשך הארת והמשכת גילוי אלהותו ית' למטה מטה עד שאפי' בחי' עשיה יהיה כולו קדש לה' שאז לא יהיה יניקה לסט"א וחיצונים כלל וכמ"ש

אין לה קץ וסוף שיש להתענג מרוב כל כנ"ל (ועמ"ש ע"פ אני ישנה כו' גבי פי' יונת), ומבחינת אהבה זו יבא ויגיע למדרגת יראה פנימיות בחי' ביטול במציאות ממש והיינו בחי' השתחוואות שבתפלת שמונה עשרה כי בחינת יוצר אור הוא מדרגת המלאכים ויראתם והשתחוואתם הוא בבחינת חיצוניות. משא"כ תפלת שמונה עשרה היא בחי' ביטול והשתחוואות הנשמות שהם בבחי' פנימיות. דהיינו להיות בבחי' בטול במציאות ממש מפני אור א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו דלית מחשבה כו' בחי' טוב כל עלמין (ועמ"ש מענין ביטול במציאות שבשמונה עשרה ע"פ יהודה אתה כו' וע"פ השמים כסאי כו' איהו בית אשר תבנו לי כו') והקדוש בשמים ובארץ שאין לפניו ית' בחי' שמים ולא בחינת ארץ שמעלה ומטה שוין אצלו ואין תופס מקום לפניו ית' גשמיית כמו רוחניות ממש ולכן יכול להיות נמשך בחינת ביטול זה גם בגשמיית כי הכל רק בבחינת באורך נראה אור באורך גן עדן העליון ונראה אור גן עדן התחתון וכולם אינם רק אור וזו כו' כנ"ל:

ג ואת מצותיו תשמרו. הנה במצות כתיב אשר אנכי מצוך היום על לבבך. פי' כדי להמשיך ללבך אליו ית' כמים הפנים כו' שעל ידי המצות שהם רצונו ית' אשר קדשנו במצותיו שנמשכות למטה על נפש האדם יתעורר רצון הנפש ג"כ אליו ית' כמים הפנים. וזהו עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו. פי' שיומשך רצונו ית' שהם המצות למטה כדי שיומשך רצון הנפש אליו ית'. וזהו ענין נר מצוה דהיינו שמן המצוה נמשך נר והארה בנפש היא הארת הרצון והאהבה שבלב (ועמ"ש מזה ע"פ והיה לכם לציצית אך שהמצות הן הן שממשיכות בחי' חכמה עילאה בחינת ביטול לכללות נשמות ישראל כו' ונר בגימט' ר"ן כי בחי' רמ"ח מ"ע הן נמשכות ע"י ב' בחי' ימין ושמאל כו' ע"ש, וכמ"ש בזהר תרומה (דקס"י ע"ב) ע"פ כי נר מצוה כו'. ועיין בברכות קדושים פכ"ה אחרי כו' תלכו וכי אפשר לב"י כו' וכו' תדבקו כו' עד אלא למטע תחלה כו' ע"ש והיינו להמשיך בהארץ מבחי' עץ החיים (ועיין בזהר בפ' ויחי דרכי ע"ב גבי בפסח על התבואה בעצרת על פירות האילן קדושים דפ"י סע"א. בלק דף ר"ב. פנחס ר"ג א'. ועיין בברכות נשא פ"י רל"ז ג' ובש"ש בפסוק שוקי עמודי). אך הנה המצות צריכות שמירה דהיינו הנר שנמשך מהן וכענין לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל כו', ואמר"ל עבירה מכבה מצוה דהיינו שמכבה את הנר ונשקע אש האהבה, אבל אינו מכבה גוף המצוה עצמה ח"ו לומר כי לא תזכרנה לו המצות בחשבון ח"ו שהרי מי שיש בידו מחצה זכיות ומחצה עונות הרי זה מנוחלי עוה"ב אלא שנפרעין ממנו על עונותיו ואינו מאבד זכיותיו ח"ו אלא הכוונה שמכבה את הנר וההארה שנמשך מהמצוה בנפש וע"י נאמר ואת מצותיו תשמרו שלא יבא לידי איבוד ח"ו והיינו ע"י ובקולו תשמעו הוא קול התורה כי עבירה מכבה מצוה ואינה מכבה תורה. והטעם שעם היות שהמצוה היא הארת רצון העליון ב"ה עכ"פ הרי ירדה למטה בנפש ונגבלה בבחי' כלי והרי יש בחי' זה לעומת זה שכשם שע"י המצוה הוא מקיים הרצון כך הנה בעבירה הוא עובר הרצון ולכן עבירה מכבה הארת המצוה. אבל התורה היא אלפים שנה כו' אורייתא מחכמה נפקת כו' היא המאירה את הנר מצוה וכמ"ש כי נר מצוה ותורה אור שהתורה הוא האור להנר של מצוה (ועיין בהרמ"ז ר"פ בהעלותך פ"י משום דהתורה היא עץ החיים שהוא בחי' יסוד אבא כו' ואין כח בקליפה לשלוט שם, משא"כ במצוה שהיא בחי' מלכות ששם עה"ד טו"ר ויש שם אחיזה לחיצונים, והיינו שהמצוה נק' נר שהיא המשכת ח"ע ע"י רמ"ח אברים, אבל התורה אור היינו המשכת ח"ע ממש כמו שהיא למעלה מהתלבשות באברים כו', וזהו ענין הגז' כאן שהתורה היא אלפים שנה כו' אאלפך חכמה

ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ וגו' זכריה ס"י ג' (ועמ"ש מענין נר"ן פשוטה ע"פ נשא את ראש בני גרשון כו', וע' בזהר בשלה דף מ"ט ע"א מענין וכו' תדבקו):

קיצור מד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו

(א) ענין כי מנסה ה' שהנסינות באין לאדם כדי שיתגבר עליהן כדי שעל ידי כן יבא למעלה ומדרגת לדעת. אך אם אין בינה אין דעת שעל ידי התבוננות נעשה הרחבת הדעת והיינו להתבונן איך שהבריאה יש מאין שמקור ההתהוות מבחי' זיו והארה שהוא כאין ונק' שם. וזהו כי עמך מקור חיים. ונקרא אחרי הוי' בחי' אחוריים ומה נמשך תלכו הלך ונסוע ממדרגה למדרגה וזהו בחי' רצוא שהוא הנמשך מבחי' אחרי ה':

(ב) ואח"כ ואותו תיראו הוא בחי' שוב שזה נמשך מבחינת אותו ממש דהיינו מפני גדולת א"ס ב"ה בעצמו ועמ"ש בד"ה וידעת היום. וזהו ענין שמו"ע ויש יראה חיצונית שהיא ביוצר אור כולם עומדים כו' ביראה ואח"כ בק"ש בחי' אהבה תלכו (ועמ"ש בד"ה נשא את ראש בני גרשון בענין בני מררי קרשים עומדים ואח"כ ונתתי לך מהלכים בין העומדים ואחר כך יראה ע"לאה) ואח"כ ואותו תיראו יראה פנימית:

(ג) ואת מצותי שעל ידי המצות שהם רצונו ית' יתעורר רצון הנפש ג"כ וכמ"ש בד"ה כי תצא בענין לך אמר לבי בקשו פני והיינו על ידי את פניך ה' אבקש. וזהו נר מצוה. ועמ"ש מזה ע"פ והיה לכם לציצית אך נר המצוה הנ"ל צריך שמירה מעבירה המכבה מצוה. והיינו ע"י ובקולו תשמעו היינו תורה. ותורה אור שמקור התורה מבחי' י"ג מדה"ר ולכן יש י"ג"מ שהתורה נדרשת בהן אלפים שנה קדמה ועמ"ש בד"ה באתי לגני וגם נוצר חסד לאלפים הנ"ל:

(ד) ואותו תעבדו להיות בחי' עבד כלי טעם שעו"נ הלא שמוע מזבח טוב. ועי"ז וכו' תדבקו התקשרות מחודומ"ע של האדם במחודומ"ע של הקב"ה:

ביאור אחרי

א הנהפי' אחרי הוי' אלקיכם תלכו. שכל ההשתלשלות נמשך ונתהווה רק מבחי' מדת מלכותו ית' שהיא הנקראת אחרי הוי' בחי' אחוריים הארה בעלמא כו' (וכמ"ש בפ' תצוה בד"ה זכור את כו' בפ' וישב ה' מלך לעולם ועיין בזהר ויקרא (דף עשרים בתחלת עמוד ב'), ועמ"ש ע"פ הזהר קדושים (דפי סע"א) ע"פ ואחרי לא יהיה) והוא כמו כן עד רום המעלות, כי גם הקו נמשך ע"י צמצום ומקום פנוי מבחי' מלכות דא"ס לבד, (וזהו ענין אל תקרי שמות אלא שמות המבואר במ"א ע"פ ובבואה לפני המלך כו' ע"ש וכמ"ש ע"פ את שבתותי תשמרו בפ' וענין בורא קדושים ישתבח שמך כו' ע"ש. וביזה יש להבין ענין ג"פ קדוש ע"ד מ"ש האר"זל כדלקמן. דהנה פ"י קדוש היינו מובדל שאינו כדמיון הנשמה שמתפעלת ממקרי הגוף לפי שכלובשת ממש כו' משא"כ אצלו ית' שהוא קדוש ומובדל כו'. וצ"ל מהו ענין כפילות הקדוש ג"פ. אך הענין דהנה מבואר במ"א בד"ה וקבל היהודים וע"פ קול דודי פ"י יהללו את שם הוי' כי הוא צוה ונבראו. כי הוא דהיינו עצמותו ומהותו ית' צוה ונבראו שלא שייך עליו ית' לומר לשון ברא לנוכח דמשמע שיש כח הפועל בנפעל ולא שייך זה אלא בשמותיו ית' כמ"ש בראשית ברא אלקים וזהו יהללו את שם בחי' שם בלבד שאינו מערך עצמותו ומהותו אבל כי הוא עצמותו ומהותו כביכול הוא רק כאלו צוה ונבראו ממילא כו' ע"ש. והנה גם לשון

ברא לנוכח הוא מורה על התהוות יש מאין דוקא וכמ"ש הרמב"ן ר"פ בראשית. וצ"ל מאחר דפי' ברא לנוכח היינו שיש כח הפועל בנפעל איך נק' יש מאין. אמנם הענין כמ"ש באגה"ק בד"ה איהו וחיוהי וגרמוהי חד דהיינו שהכלים דע"ס דאצילות הנק' גרמוהי הן אלקות לברוא יש מאין כמו הא"ס ולא בבחי' השתלשלות עילה ועלול לבד. כי ע"י סדר ההשתלשלות לבד אפילו צמצומים רבים לא יועילו להיות התהוות גשמיות מרוחניות, ולכן נקרא יש מאין ע"ש, וכן כתבו ג"כ חכמי המחקר שהתהוות הגשמיות מרוחניות אין לך יש מאין גדול מזה, שהרי גם ריבוא רבבות ירידות והשתלשלות לא יועילו שיתהווה הגשמיות מהרוחניות, אלא שזהו רק כחו ויכולתו לבד יתברך שהוא הכל יכול והכח הזה בכלים דאצילות היינו לפי שבהן מלוכש הארת הקו מאור א"ס שהאור מעין המאור כו' ומתייחד עמהן בבחינת איהו וגרמוהי חד ועל ידי זה בורא על ידו יש מאין. ובאמת גם התהוות נבראים רוחניים דב"ע מהכלים דאצילות הוא בחינת יש מאין ולא דרך השתלשלות כמ"ש באגה"ק הנ"ל. והנה מצד הארת הקו המלוכש בכלים דאצילות שייך לומר ברא לשון נוכח שהרי הארה מהכלים וגם אפילו הארה דהארה מהקו מלוכש ממש בהנבראים להחיותם כמ"ש באגה"ק שם וכמ"ש בסע"ב ח"ב פ"א בשם האר"זל שגם בדומם ממש מלוכש אותיות הדבור מעשרה מאמרות כו' והרי זה בחי' כח הפועל המלוכש ממש בהנפעל כמ"ש פ"ג, ואעפ"כ התהוות הנפעל כמו האבן מבחינת כח הפועל המלוכש בו שהן צרופי אותיות דבר ה' המלוכש בו זהו ממש התהוות יש מאין שהרי האותיות הם כחות אלקיים ושיתהווה מזה אבן גשמי עד"מ הרי זה ממש מאין ואפס כו' שהרי על פי דרך השתלשלות בלתי אפשר כלל וכלל שהכח הרוחני ונבדל מגדר הגשם יהיה ממנו לבד התהוות אבן גשמי עד"מ. וזהו ענין קדוש דפי' מובדל כי אע"פ שיש כח הפועל ממש בנפעל מ"מ כח זה הוא רק בחי' הארה בעלמא שאינו נוגע להארת הקו המלוכש בע"ס דאצילות כי הוא רק כמו זיו השמש מהשמש, וע"ש באגה"ק שהוא רק הארה דהארה, והארה דהארה דהארה כו', ועוד זאת שגם כח הפועל מעשרה מאמרות וכלים דאצילות המלוכש ממש בהנפעל שהם ב"ע אינו כלל כדמיון הנשמה המלוכשת בגוף שהרי אין שרש התהוות הגוף ועצמותו מנשמתו כו' מה שאין כן כח הפועל ורוח פיו ית' שבנפעל הוא מהוה את הנפעל מאין ליש כו' ולכן הנפעל בטל באמת לגבי כח הפועל שבו ולא כמו גוף לגבי הנשמה כמ"ש כ"ז בסע"ב ח"ב פ"ג וספ"ו, ועיין עוד באגה"ק קרוב לסופו בד"ה להבין מ"ש בפע"ח במש"ש והיינו חיצונית דחיצונית דכלים כו' שהיא מסותרת לגמרי ברוח נפש דעשיה כהסתר והעלם הבורא מהנברא:

ב והנה ידוע דיש ב' מיני המשכיות מאור א"ס ב"ה בחי' ממכ"ע ובחי' סוכ"ע ונק' פנימיים ומקיפים והנה כל הנ"ל מענין התלבשות הארת הקו בע"ס דאצילות שע"ז מהוה ב"ע יש מאין זהו בחי' ממכ"ע שהוא נמשך בבחי' התלבשות וכן הפועל בנפעל. אבל בחי' סוכ"ע הוא מה שאינו מתלבש כלל אפילו בע"ס דאצילות אלא שמהוה ומחיה ע"י בחי' מקיף לבד דהיינו כמ"ש כל אשר חפץ ה' עשה כי ע"י שעלה ברצונו להיות התהוות העולם עי"ז ממש נתהווה העולם, אף שאין הרצון מלוכש כלל בהנברא שהרי הוא בחי' א"ס ואפילו בע"ס דאצילות אינו מתלבש כו' וזהו כי לא מחשבותי מחשבותיכם שע"י שעלה במחשבה עי"ז נתהוו כו' וכמבואר ענין זה בביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות, ונמצא כל נברא בפרט וכל העולמות בכלל יש בהם שני מיני חיות האחד הנמשך ומתלבש בתוכיותם והוא מבחינת ממכ"ע ושרשו מהארת הקו שבע"ס דאצילות וע"י נאמר ברא לשון נוכח כנ"ל, והב' הוא בחי' המקיף מבחי' סוכ"ע וכמאמר נשמה שנתת בי כו' ואתה